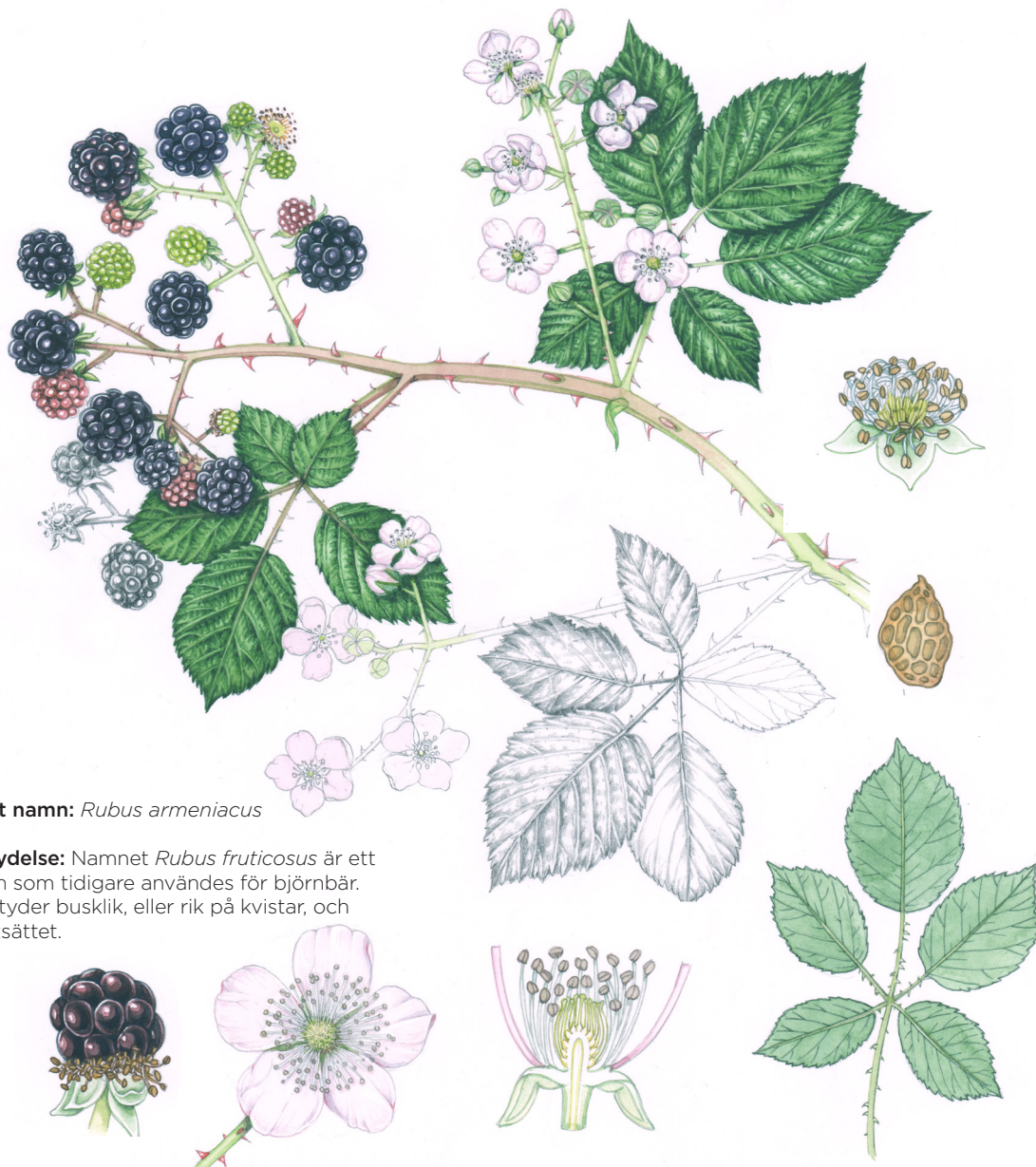

Vetenskapligt namn: *Rubus armeniacus*

Namnets betydelse: Namnet *Rubus fruticosus* är ett samlingsnamn som tidigare användes för björnbär. *Fruticosus* betyder busklik, eller rik på kvistar, och syftar på växtsättet.

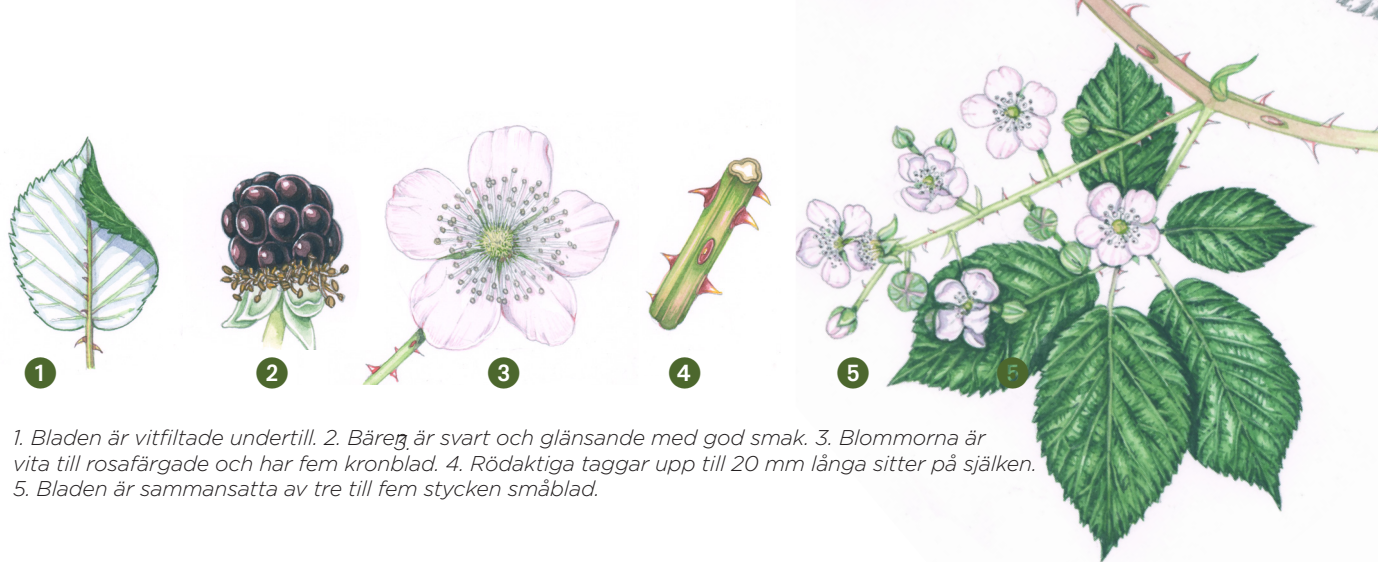
ARMENISKT BJÖRNBÄR

Rubus armeniacus

Armeniskt björnbär är en flerårig taggig bärbuske som ursprungligen kommer från Armenien. Det armeniska björnbäret kan föröka sig både vegetativt och genom frön. Den sprids framförallt med hjälp av fåglar som äter bären. Armeniskt björnbär är mycket invasiv och kan bilda ogenomträngliga snår som har en negativ inverkan på inhemsk flora och fauna.

Ursprung

Det armeniska björnbäret härstammar, som namnet tyder på, från Armenien. Det introducerades till Tyskland i mitten av 1800-talet som bärväxt för odling och kom förmodligen till Norden i samma veva. I den svenska naturen förekommer ett 10-tal björnbärsarter men ingen av de andra arterna är lika invasiv. Det armeniska björnbäret är hårdigt i södra och mellersta Sverige, och frodas speciellt i kusttrakterna.

1. Bladen är vitfältade undertill. 2. Bären är svart och glänsande med god smak. 3. Blommorna är vita till rosafärgade och har fem kronblad. 4. Rödaktiga taggar upp till 20 mm långa sitter på själken. 5. Bladen är sammansatta av tre till fem stycken småblad.

Så känner du igen armeniskt björnbär

Armeniskt björnbär har ett flerårigt rotsystem där stjälkarna är tvååriga. Årsskotten kan bli 4–10 meter, krypande eller nå upp till fyra meter i höjd. Stjälken är grov, 2–3 centimeter tjock vid basen, och grön men kan övergå i rött vid solexponering. Bladen är 7–20 centimeter långa, sammansatta av fem småblad. År två bildas rikligt med blommande sidoskott med mindre blad med tre småblad. Alla blad är vitfältade på undersidan. Under sensommaren fram till våren ger den ett mörkgrönt intryck, den är även till viss del vintergrön. Blommorna är vita till rosafärgade och har fem kronblad. Blommorna bildas i grupper om tre till 20. Frukten är mindre än två centimeter och är svart och glänsande. Varje bär innehåller ett enda, hårt tillplattat frö.

Nationslistad

Armeniskt björnbär är ej listad på Sveriges förteckning över invasiva främmande växter, men eftersom den är mycket invasiv bör du undvika att plantera den eller överlåta den till andra. Om du hittar armeniskt björnbär i naturen – rapportera in det till Artportalen via www.invasivaarter.nu

Varför ska den inte finnas i Sverige?

Frösättningen är stor och bären attraktiva för fåglar. Armeniskt björnbär kan därför sprida sig snabbt och långt genom fågelspillning. En etablerad planta blir snabbt stor och de långa årsskotten är rotsläande. Arten är mycket invasiv och har ett aggressivt växtsätt.

Effekter på den biologiska mångfalden

Armeniska björnbäret tar snabbt över, inte bara i skogsbryn och på gården, utan även på öppen mark. Den skuggar ut all annan vegetation, det enda som kan överleva är buskar eller träd som är högre än tre till fyra meter.

Effekter på samhället

Som alla invasiva främmande arter kan det vara kostsamt för samhället att bekämpa dem och därefter återställa naturen. I delar av USA ses växten som en av de mest utbredda och skadliga ogräsen och har kostat enorma summor att utrota. Det armeniska björnbäret är också allmänt känt för att vara besvärlig för jord- och skogsbruket.

Effekter i din trädgård

Den kan lätt ta över stora delar av trädgården och växer ohämmat in och över andra växter. Undvik att plantera den eller överlåta den till andra. Har du den redan i trädgården eller på fastigheten så försök att gräva bort den.

Effekter på din hälsa

Inga effekter finns noterade. Bären är ätbara och goda.

Så här utrotar du växten

Armeniskt björnbärs invasiva spridning och vassa taggar gör den arbetsam att utrota och begränsa. I områden där den har fått fäste har den varit svår att begränsa genom uppgrävning, nerklippning och bränning.

Mindre bestånd

Enstaka plantor går att klippa ner och sen gräva upp. Att dra upp plantor för hand kan fungera när plantorna är små. Att endast klippa ner plantan måste upprepas flera gånger under ett antal år eftersom rötterna fortsätter att sätta nya skott.

Större bestånd

Plantor som växer i våtmark kan effektivt bekämpas genom att beskäras i marknivå eftersom rötterna inte kan överleva utan syre. Att plöja eller såga ner växten med röjsåg måste upprepas flera gånger. Viktigt är att ha koll på att rotdelar inte sprids vidare och bildar en ny planta. Att gräva upp det armeniska björnbäret efter du har klippt ner det är arbetskrävande, men om det utförs med noggrannhet, det vill säga att alla rotfragment tas bort, är det en effektiv metod att bekämpa växten på.

Hantering av växtmaterial

Var försiktig vid hantering av växtavfallet och jordmassor då de kan innehålla frön och rot-delar. Allt rotmaterial ska läggas i en hel sopsäck, som sedan sluts ordentligt och körs till den kommunala återvinningscentralen, alternativt bränns det på plats om inte eldningsförbud råder. En del återvinningscentraler har specialcontainer inkom för farligt växtmaterial, annars ska det läggas i en behållare för brännbart material. Det ska absolut ej sorteras som växtavfall. Endast i undantagsfall kan växten komposteras. Grenarna kan flisas och läggas på komposten men akta dig för taggarna.

Kemisk bekämpning

Armeniskt björnbär ska ej bekämpas med kemiska bekämpningsmedel.

Misstas för armeniskt björnbär

I jämförelse med andra arter av björnbär är armeniskt björnbär mycket storvuxet. Bladens storlek, dess vita bladundersida och grova stjälk gör att det inte bör kunna förväxlas med andra arter. Däremot kan de nya bladen på våren vara svåra att artbestämma. Förväxling kan möjligen ske med kraftiga exemplar av spirbjörnbär, *Rubus grabowskii*, som har ljusgrå bladundersidor, men armeniskt björnbär har rakare taggar i blomställningen.

Fakta om armeniskt björnbär

- *Sprider sig fort med hjälp av frön och rotdelar.*
- *Trivs längs med våra kuster främst i södra och mellersta Sverige.*
- *Nya bestånd kan uppkomma av att frön följer med vattendrag eller sprids med hjälp av fåglar.*
- *Kan vara mycket svårt att kontrollera.*